

«АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БӨЛІМІ» ММ
«BILIM QAZYNA» КММ
МКҚК №51 «Жарқын бала» бөбекжай-балабақшасы

«Ақтөбе қаласының білім бөлімі» ММ
2025 жылғы «24» ас
№394 бұйрығымен
«БЕКІТІЛДІ»

«Жас экологтар»
(ортаңғы тобы)
БАҒДАРЛАМАСЫ

Ақтөбе, 2025 ж.

Бағдарлама негізі: С.Н.Николаевой «Юный эколог» еңбегінің негізінде жинақталып құрастырылды. Бұл бағдарлама ойын, әңгіме, сұрақ-жауап, қимылды әрекеттер арқылы балалардың қауіпсіздік туралы түсініктерін қалыптастыруға бағытталған.

Құрастырғандар: №51 «Жарқын бала» бөбекжай-балабақшасының тәрбиешілері-Тастемирова Балауса Араловна, педагог-модератор Еламанова Алтыншаш Хасеновна.

МКҚК №51 «Жарқын бала» бөбекжай-балабақша педагогикалық кеңесі отырысында «Жас экологтар» бағдарламасы талқыланды.

«26» «08» 2025 жыл

Хаттама № 1

№51 «Жарқын бала» бөбекжай-балабақша
менгерушісі К.Б. Кошмаганбетова

Қалалық сараптау комиссиясының отырысында «Жас экологтар» бағдарламасы мақұлданды және бекітілді.

«27» «08» 2025

Хаттама № 1

Сараптау комиссиясының төрайымы:

Қосымбаева М.С.

Түсінік хат

Мектепке дейінгі кезеңде бала қоршаған ортаны танып біледі. Баланың табиғатты танып білуге деген қызығушылығын оята отырып, педагог оны табиғатпен таныстырып қана қоймай, оны түсінуге, өсімдіктер мен жануарларды қамқорлауға, табиғаттың сұлулығын сезіне білуге үйретеді. «Жас экологтар» бағдарламасы мектеп жасына дейінгі ортаңғы топ балаларының өз-өзіне, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік тұжырымдамасында болашақ ұрпақты ана тілін таза білетін, туған жеріне, отанына, жүрген ортасына сүйіспеншілігі мол, табиғатын сүйетін, қорғайтын, сақтайтын ұл-қыз тәрбиелеуге негізделген.

Бағдарламаның құрылымы:

«Жас экологтар» бағдарламасы 3 жастағы мектеп жасына дейінгі ортаңғы топ балаларына арналған. Құрылымы бойынша бұл бағдарлама оқу-тақырыптық жоспардан тұрады. Бұл бағдарламада 1 жылға есептелген 36 сағаттық, аптасына 1 сабақ есебінен 36 сабақтан тұрады. Бұл бағдарлама Ақтөбе қаласы №51 «Жарқын бала» бөбекжай балабақшасында 1 жыл көлемінде пайдалануға мүмкіндік береді.

Бағдарлама мақсаты: Бала бойында қоршаған ортаға қарым-қатынаста табиғатты аялап, оған қамқорлық таныту қабілетін жетілдіру арқылы балалардың экологиялық сана-сезімінің негізін қалыптастыру.

Бағдарлама міндеттері:

- Балалардың ойлау тұтастығын яғни, табиғатты қорғау көзқарасын дамыту үшін, жыл мезгіліне сай жүйелі мақсат пен міндеті айқындалған экологиялық тәрбие жұмысын оқу жылының өн бойында жүргізіліп отырады. Атап айтсақ;
- Балаларды өсімдіктер мен жануарларды күтіп-бағуға баулу, олардың бойында қабілет пен икемділікті орнықтыру;
- Табиғаттың сан-алуан сырлары мен байлықтары жөнінде эстетикалық және ұлтжандылық сезімдерін дамыту;
- Табиғатта барлық нәрсенің бір-бірімен өзара байланысты болатынын түсіндіру және осы байланысты күнделікті өмірде ескеру қажеттігін үйреніп отыру.

Күтілетін нәтиже:

- Туған жердің өсімдіктерін, ағаштарын, өзен-көлдерін, аңдарын есте сақтай білуге және оларды қорғауға үйренеді;
- Өлі, тірі табиғат туралы түсінігі кеңейеді, жыл мезгілдерінің айырмашылықтарын түсіне біледі.
- Табиғатқа деген қызығушылығы артады, табиғат туралы ой-өрісі дамиды, жанашырлық сенімдері оянады, көзқарасы қалыптасады.

« 24 » 08 2025

Қосымбаева М.О

«АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БӨЛІМІ» ММ
«BILIM QAZYNA» KMM

**Тақырыптық жоспар
(ортаңғы тобы)
Тақырыбы**

№	Тақырыбы	Сағат саны
1	Күзгі ағаш жапырақтары.	
2	Бауда және бақшада өсетін өсімдіктер.	1
3	Дастарханға нан қалай келеді?	1
4	Адамдардың күзгі еңбегі.	1
5	Қыстап қалатын және ұшып кететін құстармен танысу.	1
6	Біздің өлкенің құстары	1
7	Шыбын мен маса қалай өмір сүреді.	1
8	Табиғи материалдар жинау(гүл тұқымдары,ағаш жаырақтары)	1
9	Жыл мезгілдері.	1
10	Күзгі табиғат құбылыстары.	1
11	Күзгі бақ.	1
12	Күз кереметі.(балалар қол өнерін байқау)	1
13	Алақай,қыс келді!	1
14	Орман көркі-ағаштар.	1
15	Құстардың қысқы тіршілігі	1
16	Табиғатты қорғаудағы халық болжамдары.	1
17	Табиғат- әсем ,тамаша.	1
18	Табиғат бұрышындағы еңбек	1
19	Аквариумдағы балық тіршілігі.	1
20	«Экологиялық бөлме» (дидактикалық ойындар)	1
21	Қар ериді,су болады (тәжірибие жасау)	1
22	Тұқымдарды отырғызу.	1
23	Қардан жануарлар бейнесін жасату.	1
24	Қыс мезгілін шығарып салу.	1
25	Наурыз-жыл басы.	1
26	Қала тазалағы-ауа тазалығы.	1
27	Құстар біздің досымыз.	1
28	Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.	1
29	Топ бөлмесіне көкөніс отырғызу.	1
30	Дәнінен тұқымына дейін	1
31	Үй жануарларының ерекшеліктері	1
32	Құстарға ұя жасайық.	1
33	Өз алаңқайымызды таза ұстайық.	1
34	Жабайы жануарлар тіршілігі	1
35	Көктем,көктем,көктемде...(көктемді шығарып салу мерекесі).	1
36	Алақай жаз келді!	1
Барлығы: 36 сағат		

**Бағдарлама мазмұны
(ортаңғы тобы)**

1. **Күзгі ағаш жапырақтары.** Табиғаттың күзгі көріністерін тамашалай білуге үйрету. Ағаш жапырақтарын бақылау. Табиғатты қорғай білуге бағдар беру.
2. **Бауда және бакшада өсетін өсімдіктер.** Көкөністер түрі, дәмі, көлемі, пірлері туралы білімдерін бекіту. Олардың қайда, қалай өсетіні туралы түсіндіру. Көкөністердің пайдасы туралы ұғындыру.
3. **Дастарханға нан қалай келеді.** күздің ерекшелігін аңғарып адамдар егіс даласында қандай жұмыстар істеп жатырғандары туралы сурет бойынша әңгіме айтуға дағдыландыру.
4. **Адамдардың күзгі еңбегі:** күздің ерекшелігін аңғарып адамдар егіс даласында қандай жұмыстар істеп жатырғандары туралы сурет бойынша әңгіме айтуға баулу.
5. **Қыстап қалатын және ұшып кететін құстармен танысу.** Өз өлкеміздегі табиғатқа назар аудару, ұшып кететін және қыстайтын құстар туралы түсініктерін кеңейту, жергілікті құстармен таныстыру. Оларға жем шашып қамқор болуға бағдар беру.
6. **Біздің өлкенің құстары.** Өз өлкеміздегі табиғатқа назар аудару, ұшып кететін және қыстайтын құстар туралы түсініктерін кеңейту, жергілікті құстармен таныстыру. Оларға жем шашып қамқор болуға бағыттау.
7. **Шыбын мен маса қалай өмір сүреді.** Шыбын-шіркей күзде ағаштар басына тығылып жоқ болып кететіні туралы салқынға шыдамайтыны туралы олардың өз өмірі бар екендігін айтып түсіндіру.
8. **Табиғи материалдар жинау (гүл тұқымдары, ағаш жапырақтары).** Шырша бұтақтарын, гүлдерін, ағаш жапырақтарын, гүлдердің тұқымдарын жинап кептіру жолдарын ағыттау.
9. **Жыл мезгілдері.** Жылдың төрт мезгіліне сай суреттерді ажырата білуге үйрету. Әр жылдың ерекшеліктері туралы ұғындыру.
10. **Күзгі табиғат құбылыстары.** Балаларға күзгі табиғат құбылыстары туралы түсіндіру. Жаңбыр және салқын ауа райы туралы халық болжамдарын айтып ұғындыру.
11. **Күзгі бақ: алтын күз деп неге айтамыз.** Алтын күз тақырыбын кеңінен түсіндіру.
12. **Күз кереметі (балалар қол өнерін байқау).** Күз мезгілінің соңғы айы. Аңғару-жауап арқылы білімдерін тиянақтау. Адамдардың еңбегін бағалай білуге бағыттау.
13. **Алақай, қыс келді.** Қыс несімен қызықты. Қардан сырғанақ жасау, түрлі ойындар жасап, қызықты ойындар ойнауға жетілдіру.
14. **Орман көркі-ағаштар.** Орман ағаштарының түрлерімен таныстыру. Ормандағы ағаштарды қорғауға, табиғатқа қамқорлықпен қарауға бағыттау.
15. **Құстардың қысқы тіршілігі.** Құстардың қысқы тіршілігі туралы түсінік беру. Қысқы тіршілігіне бақылау жасау, қыс мезгілінде құстарға қамқор болуға бағыттау.

16. **Табиғатты қорғаудағы халық болжамдары:** Туған өлке табиғатын қорғау, халық болжамдары туралы түсінік беру. Балалардың сөздік қорын молайтуға түсіндіру.
17. **Табиғат әсемдігі:** Табиғат әсемдігі бейнеленген суреттерге қарап, әсерлі әңгіме айту. Табиғат әсемдігін бақылай білуге баулу, оны қорғауға ұғындыру.
18. **Табиғат бұрышындағы еңбек.** Тамырланған бөлме гүлдерін отырғызуды түсіндіру.
19. **Аквариумдағы балық тіршілігі.** Табиғат бұрышындағы балық тіршілігі туралы түсінік қалыптастыру.
20. **«Экологиялық бөлме» (дидактикалық ойындар).** Туған елдің табиғатына деген сүйіспеншілігін арттыру, жануарлар мен өсімдіктерді күте білуге баулу.
21. **Қар ериді, су болады (тәжірибие жасау).** Қоршаған айналаны бақылауды жалғастыру, мұздың суға айналуына назар аударуға ынталандыру.
22. **Тұқымдарын отырғызу.** Өсімдікті өсіру үшін қажетті жағдайларды жасауға үйрету. Өз ниетімен өсімдікті өсіруге баулу.
23. **Қардан жануарлар бейнесін жасату.** Қарды үйіп, опалай отырып, үңгірлеуге, домалақтауға үйрету. Жануарларға деген сүйіспеншілігін арттыру.
24. **Қыс мезгілін шығарып салу.** Жаңылтпаш, тақпақ айта отырып, қыс мезгілін шығарып салу.
25. **Наурыз-жыл басы: наурыз-жыл басы.** Күн мен түннің еңелуі туралы айтып түсіндіру. Мереке туралы түсінік беру.
26. **Қала тазалығы-ауа тазалығы.** Серуен кезіндегі көшедегі қар суын, көшені тазалайтын адамдардың еңбегін бақылау. Қала тазалығына бәрімізде үлес қостынымызды айту.
27. **Құстар біздің досымыз.** Құстар және олардың көктемгі тіршілігі. Табиғатқа келтіретін пайдасы туралы түсінік беру. Құстарға жағдай жасауға түсінік беру.
28. **Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.** Бақша ішіндегі алаңқайға тамырланған көшеттерді отырғызуды көрсету.
29. **Топ бөлмесіне көкөніс отырғызу.** Топта табиғат бұрышында ыдысқа қара топырақты салып, тұқымдардың дәндері тамырланған соң, топыраққа отырғызуды бақылау.
30. **Дәнінен тұқымына дейін.** Балалардың өсімдіктердің дәнінен жемісіне дейін өсу және даму жолдары туралы түсінік беру.
31. **Ас атасы-Нан.** Нанның шығу жолымен таныстыру.
32. **«Құстарға ұя жасайық».** Құстарға жасаған ұяны ағашқа ілу. Құстардың жем жеуін бақылау.
33. **Өз алаңқайымызды таза ұстайық.** Бақша айналасындағы жас ағаштарға су құйып қарауға, табиғатты аялауға баулу.
34. **Жабайы жануарлар тіршілігі.** Жабайы жануарлардың тіршілігімен таныстыру.
35. **Көктем, көктем, көктемде. (көктемді шығарып салу мерекесі).** Көктем туралы тақпақ, жұмбақ, өлеңдер айтуды бекіту.
36. **Алақай жаз келді.** Жаз ерекшеліктерін түсіндіру.

Пайдаланған әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. С.Н.Николаевой «Юный эколог», 1996ж

Қосымша әдебиеттер:

1. ҚР тамыздағы Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті стандарты
2. Окульская Л.В. «Нетрадиционная техника рисования эбру», 1995ж
3. Т.М.Бондоренко, «Экологиялық тәрбие балалармен », 1999ж.
4. Воспитание экологической культуры в дошкольном детстве. Технология экологического воспитания детей подготовительной группы – М.: Новая школа, 1995.
5. Градобоева Т. Экологическое воспитание детей // Дошкольное воспитание. – 1988. – № 7.
6. Захлебный А. Н. На экологической тропе (опыт экологического воспитания) // Новое в жизни, науке, технике. Серия «Педагогика и психология». – М., 1986. – № 5.
7. Захлебный А. Н. Учебная экологическая тропа // Биология в школе. – 1983. – №3.
8. Игра и ознакомление дошкольников с растениями: Методические рекомендации для воспитателей средней группы детского сада/Сост. И.А. Комарова. – Могилев, 1989.
9. Лучич М. В. Детям о природе. – Изд. 2-е. – М., 1989.
10. Марковская М. М. Уголок природы в детском саду. – М., 1989
11. . Молдова Л. «Игровые экологические занятия с детьми», 2001г
12. Рыжова Н.А. «Невидимые ниточки природы» . Москва, 1995г
13. Шрыгина Т.А. «Какие месяцы в году?» М, 2000г
14. Рыжова Н.А «Я и природа» М, 2001г.